

Trasa spacerowa zaczyna się pod wieżą widokową. Niedaleko stąd, na skrzyżowaniu szlaków jest odrestaurowany krzyż proboszcza Jomricha i pomnik niemieckiego poety Körnera.

Po północnej stronie szczytu Smrku zachowały się pozostałości lasu górskiego, który przetrwał katastrofę ekologiczną pod koniec lat 80. ubiegłego wieku. Na Smrku rośnie także sosna górska (kosodrzewina). Po ekologicznej katastrofie jej zarośla trzeba było uzupełnić nowymi nasadzeniami. Pod koniec wiosny cała powierzchnia z kosodrzewiną jest pokryta wełnianką.

Przystanek nr 1 – Łomnice

Łomnice (Łomnica) ma swoje źródło na wysokości ok. 1070 m n.p.m. Ma 16 km długości, a powierzchnia jej dorzecza wynosi 36 km². Całkowita różnica wysokości wynosi 745 m. Na wspólnym odcinku ze Smędą średni roczny przepływ wynosi 0,58 m³/s. Waha się on w zależności od opadów.

Niższe szczyty po północnej stronie Smrku (Sviňský vrch ze Závorníkem, Měděnec i Rapická hora) są zbudowane ze skał łupkowych. Znajdują się w nich złoża rud cyny i żelaza, które wydobywano od połowy XVI wieku do połowy XIX wieku.

Przystanek nr 2 – Ztraceny potok

Ztraceny potok (Zaginiony Potok) jest lewobrzeżnym dopływem Łomnicy. Ma swoje źródło na wysokości ok. 1050 m n.p.m. i niespełna 7 km długości. W górnym biegu ciek częściowo ginie pod kamieniami i stąd pochodzi jego nazwa. Wyraźnie miskowata dolina pozostała po podgórskim lodowcu, który tu miał swój cyrk lodowcowy (kar).

Z dolną częścią karu łączy się szersza dolina nazywana Doliną Srebrną (Stříbrné údolí); podobno była tu kopalnia srebra. Między Měděncem a wzgórzem Sviňský vrch Ztraceny potok płynie przełomami, na których wypływają źródła kwaśnych wód mineralnych. Nad pierwszym źródłem zbudowano drewniany daszek, jest tu też miejsce do posiedzenia.

Przystanek nr 3 - Hájený potok

Hájený potok wypływa na wysokości ok. 1110 m n.p.m., najwyżej ze wszystkich cieków, które mają swoje źródła pod szczytem Smrku. Po ok. 4,5 km wędrówce wpływa do Smědy.

Między źródłem Hájenego potoku i czeskim źródłem Jizery (Izery) przebiega dział wodny dwóch zlewisz – basenu Morza Bałtyckiego i Morza Północnego. Razem z Łomnicą, Zagubionym Potokiem, Graniczną (Hraničním potokem) i Potokiem Czarnym (Černým) Hájený potok należy do basenu Morza Bałtyckiego.

Przystanek nr 4 – Jizera (czeskie źródło)

Jizera (Izera) jest jednym z najważniejszych cieków w Czechach. Ma 164,6 km długości, a powierzchnia jej dorzecza wynosi 2193 km². Jizera jest słowem pochodzenia celtyckiego i oznacza gwałtowny, szybki, silny. W dawnych dokumentach pisanych pojawia się po raz pierwszy w formie Gizera w 1297 roku.

Źródłisko Jizery trudno jednoznacznie wyodrębnić, co prowadziło do ciągnących się przez stulecia sporów granicznych. Granica ziem została w końcu poprowadzona między dwoma spornymi źródłami tak, że główne źródło leży dziś w Polsce.

Przystanek nr 5 – Jizera (polskie źródło)

Źródło polskiej części Jizery (Izery) nie znajduje się na Smrku, ale na zboczu góry Stóg Izerski na wysokości 800 m n.p.m. Po połączeniu czeskiej i polskiej części ciek rzeka Izera na długości 15 km stanowi granicę między Republiką Czeską a Polską, przepływając przez Wielką Łąkę Izerską. Wielka Łąka Izerska (Velká jizerská louka) jest największym kompleksem torfowisk w Górach Izerskich i rzeka ma tu charakter górnego biegu meandrującego. Wielka Łąka Izerska jest niedostępna od strony czeskiej, ale od polskiej strony można ją zobaczyć z żółtego szlaku turystycznego, który prowadzi wzdłuż Izery.

Przystanek nr 6 - Černý potok

Černý potok (Czarny Potok) ma swoje źródło na północnym zboczu góry Smrk na wysokości ok. 1070 m n.p.m. Potok ma prawie 14 km długości i wpływa do rzeki Kwisy.

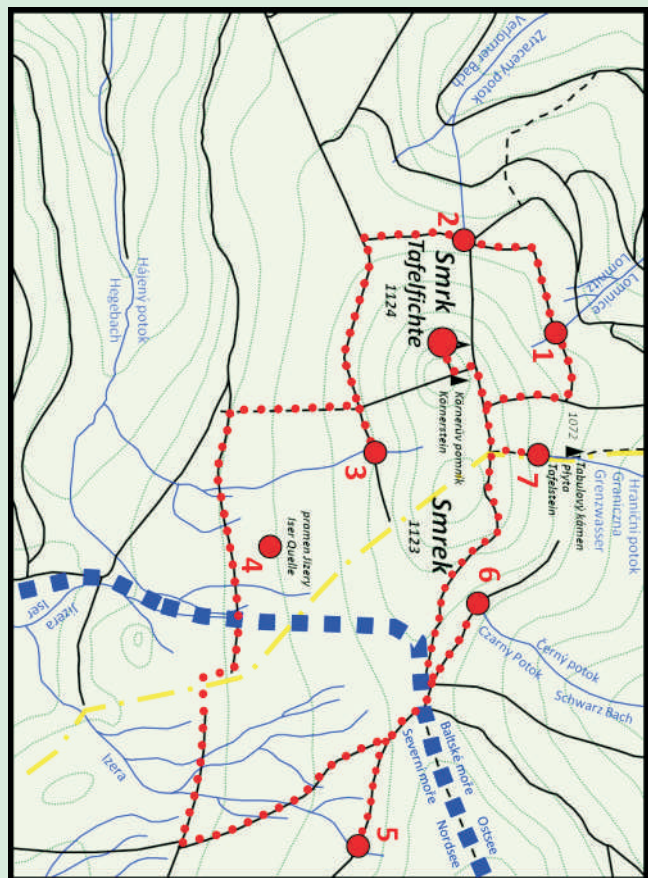
Czarny Potok i rzeka Kwisa stanowią tysiącletnią granicę między Łużycami a Śląskiem. Zaczyna się na południu w miejscu połączenia góry Smrek (wierzchołek polski) i Smrku (wierzchołek czeski), nazywanym Płytką (Tabulový kámen, Tafelstein).

Przystanek nr 7 – Hraniční potok

Hraniční potok (Graniczna) ma swoje źródło na wysokości ok. 1100 m n.p.m. Potok ma ok. 15 km długości i wpływa do rzeki Kwisy za miastem Mirsk. Źródłiskiem potoku są małe torfowiska po czeskiej i polskiej stronie w okolicy Płyty.

Tabulový kámen (Płyta) znajduje się koło dzisiejszego słupa granicznego nr 64/4. W tym miejscu aż do 1815 roku spotykały się granice trzech ziem – Czech, Górnych Łużyc i Śląska. Ten wielowiekowy kamień graniczny zniknął gdzieś w połowie ubiegłego wieku. W 2008 roku umieszczono go tam ponownie.

Granica działu wodnego

Po północnej stronie Smrku wypływa potok Lomnice (1), Hraniční potok (7) i Černý potok (6), po zachodniej stronie Ztracený potok (2), a po południowej Jizera (4, 5) i Hájený potok (3). Jizera należy do basenu Morza Północnego, pozostałe cieki są częścią basenu Morza Bałtyckiego.

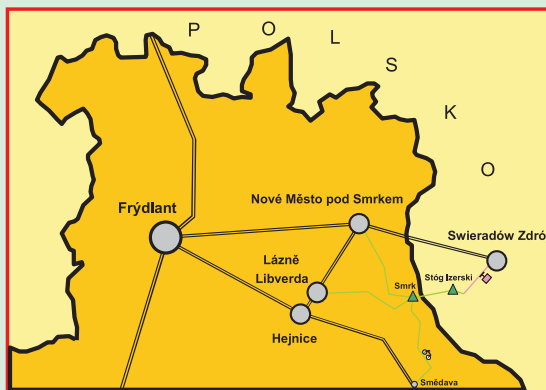
Granice między dwoma zlewiskami nazywa się działem wodnym. Dział wodny nie biegnie jednak grzbietem Smrku. Z przełęczy między Smrkiem a górą Stóg Izerski skręca w kierunku południowym do niepozornego grzbietu w pobliżu miejsca, które nazywa się Na písčinách. Wąskim pasem oddziela przy tym od siebie Hájený potok i Jizera.

Jak dotrzeć na Smrk (Smrek)?

Nové Město pod Smrkem - po niebieskim szlaku turystycznym.
Uzdrowisko Libverda (Lázně Libverda) - po czerwonym szlaku turystycznym.

Smědava - po zielonym, czerwonym i niebieskim szlaku turystycznym. Ta trasa jest najlepsza także dla rowerzystów, muszą jednak objechać Nebeský žebřík przez Tišínę, gdzie można dojechać do drogi z Uzdrowiska Libverda.

Šwieradów Zdrój - po czerwonym szlaku turystycznym na Stóg Izerski, a potem zielonym szlakiem przez Smrek. Na Stóg Izerski można także dostać się Koleją Gondolową SKI&SUN.

Wydawca: *Občanské sdružení pro obnovu a rozvoj Nového Města pod Smrkem a okolí (Stowarzyszenie na rzecz odnowy i rozwoju Nowego Města pod Smrkem i okolic)*

Tekst: *Václav Tma* Zdjęcia: *Jiří Tima*

Finansowanie i tłumaczenie: *Urząd Miasta Świeradów-Zdrój, ul. 11 Listopada 35, 59-850 Świeradów-Zdrój*

www.nmps-os.cz

www.swieradowzdroj.pl

SMRK (SMREK)

Góra Smrk (po polskiej stronie Smrek) jest nie tylko najwyższym szczytem czeskiej części Gór Izerskich, ale jednocześnie jest źródłiskiem cieków i ważnym działem wodnym. Większość cieków należy do basenu Morza Bałtyckiego, tylko Jizera (Izera) do basenu Morza Północnego.

Główne źródła cieków są połączone trasą spacerową. Trasa wiedzie po łatwych do pokonania szlakach, z których rozpościera się widok na cały rejon Frýdlantu, Górne Łużyce, centralną część Gór Izerskich i północne zbocza Karkonoszy, wraz ze Śnieżką. Przystanki są oznaczone tablicami. Należy jednak pamiętać, że trasa prowadzi zarówno przez tereny Republiki Czeskiej, jak i Polski.

Z powodu ochrony tutejszej przyrody i źródeł przystanki zbudowano bezpośrednio na szlaku. Dlatego prosimy, żeby także Państwo chronili kruchy system ekologiczny źródeł i nie podchodzili do nich poza oznaczonym szlakiem. Mamy nadzieję, że i tak na Smrku będzie się Państwu podobać.